

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی آستان قدس

دانشکده / مرکز آموزشی درمانی

گروه آموزشی بهداشت محیط

طرح دوره Course Plan

مشخصات فراگیران				مشخصات درس			
رشته تحصیلی: مهندسی بهداشت محیط				عنوان واحد درسی: نقشه برداری و نقشه کشی			
مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته				نوع واحد درسی: عملی			
ترم تحصیلی: دوم				کارآموزی:	کارآموزی:	عملی: ۲	نظری:
بخش:	سال:	کارآموز	کارآموزی:	کارآموزی:	عملی: ۱۰۲	نظری:	ساعت
بخش:	سال:	کارورز	تاریخ تصویب برنامه آموزشی توسط وزارت بهداشت: ۱۳۹۷/۰۴/۲۴			پیشنیاز:	کد درس:
بخش:	سال:	دستیار				۰۴ و ۰۱	۰۹
سایر:				سایر:			
مشخصات مسئول درس							
رشته تحصیلی: بهداشت محیط				نام و نام خانوادگی: اسرافیل عسگری			
رتبه علمی: استادیار				مقطع تحصیلی: دکتری تخصصی			
پست الکترونیک: sasgary@gmail.com				شماره تماس: 33773128			
نام و نام خانوادگی سایر مدرسان: -----							
بازنگری با رویکرد «پاسخگویی اجتماعی و بهره وری آموزشی»				تاریخ تدوین طرح درس توسط مدرس: بهمن ۱۴۰۳		نحوه برگزاری دوره:	
شماره جلسات بازنگری شده:	تاریخ تصویب توسط شورای EDC: ۰۰/۰۰/۰۰		تاریخ تأیید توسط شورای EDO: ۱۴۰۳/۱۲/۲۱		ترکیبی	مجازی	حضور
اهداف آموزشی							

هدف کلی:

- آشنایی دانشجویان با نقشه برداری و روشهای مختلف تهیه نقشه و اصول کلی رسم فنی و نقشه کشی و کاربرد آنها در رابطه با پروژه های آب و فاضلاب و شناخت کاربردی آن در مهندسی بهداشت محیط
- در کلیه پروژه های مهندسی بهداشت محیط، بخصوص پروژه های آب و فاضلاب اطلاعات حاصل از عملیات نقشه برداری و نقشه کشی از پایه های مهم طراحی محسوب می شوند. در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با علم نقشه برداری و نقشه کشی، در مورد پیاده کردن اطلاعات جمع آوری شده از مرحله نقشه برداری برای تهیه نقشه آموزش می بینند و کاربرد این نقشه ها در عملیات مهندسی بهداشت محیط را می آموزند.

اهداف اختصاصی (رفتاری): در پایان برنامه آموزشی، انتظار می رود فراگیران قادر باشند:

حیطه شناختی:

- انواع نقشه را نام ببرد.
- انواع شاخه های نقشه برداری را نام ببرد.
- انواع مقیاس را تعریف کند.
- محاسبات مربوط را با استفاده از کسر مقیاس انجام دهد.
- روشهای مختلف اندازه گیری طول با ابزار ساده را تشریح کند.
- انواع روشهای مساحی را بیان کند.
- ترازیابی را تعریف کند.
- قسمتهای مختلف یک دستگاه ترازیب را نام ببرد.
- انواع روشهای ترازیبی را تعریف و مقایسه کند.
- محاسبات مربوط به جدول ترازیبی را انجام دهد.
- اختلاف ارتفاع نقاط مهم پروژه را از جدول ترازیبی استخراج کند.
- انواع واحد های اندازه گیری زاویه را نام ببرد.
- روابط مختلف تبدیل واحد های زاویه را بکار برد.
- روش های مختلف اندازه گیری زاویه را نام ببرد.
- اجزای مختلف زاویه یاب را نام برده نحوه کاربرد آن را تشریح نماید.
- انواع روشهای قرائت زاویه را نام ببرد.
- پروفیل طولی را تعریف نموده نحوه تهیه آن را تشریح نماید.
- پروفیل عرضی را تعریف نموده و نحوه تهیه آنرا شرح دهد.
- در خصوص کلیات و تعاریف نقشه کشی و آشنایی اولیه با علم و دانش نقشه کشی کسب دانش نماید.
- فراگیر بتواند در پایان کلاس عملی: نرم افزار اتوکد و ضرورت یادگیری آن را بداند.
- روشهای مختلف اجرای فرمان ها در اتوکد را نام ببرد.
- نحوه استفاده از موس و کاربردهای آن را توضیح دهد.

- رنگ زمینه اتوکد و نوار فرمان را تغییر دهد.

حیطه روانی حرکتی:

- با استفاده از ابزار ساده کروکی محل عملیات صحرایی را تهیه و ترسیم نماید.
- پس از اتالونه کردن قدم فواصل موجود در محیط کار را با استفاده از قدم اندازه گیری نماید.
- امتداد گذاری صحیح را با استفاده از ژالونها انجام داده و فواصل افقی را متر کشی نماید.
- فاصله بین دو نقطه را با وجود مانع بروش صحیح امتداد گزاری و اندازه گیری نماید.
- عوارض موجود در محدوده کار عملی را بروش مساحی با استفاده از خط هادی برداشت و بر روی کاغذ ترسیم نماید.
- دستگاه تراز یاب را بدرستی بر روی سه پایه نصب و تراز نماید.
- با استفاده از تراز یاب ساده قرائت های لازم برای اندازه گیری فاصله را انجام دهد.
- پس از نصب و تنظیم تراز یاب قادر به انجام تراز یابی ساده نقاط به کمک هم گروهی ها باشد.
- پس از نصب و تنظیم تراز یاب تراز یابی شعاعی نقاط را به کمک هم گروهی ها انجام دهد.
- پس از نصب و تنظیم تراز یاب تراز یابی تدریجی نقاط را به کمک هم گروهی ها انجام دهد.
- عملیات پروفیل برداری (طولی و عرضی) را در مسیر پروژه آبرسانی و یا جمع آوری فاضلاب انجام دهد.
- عملیات پروفیل برداری را در مسیر پروژه آبرسانی و یا جمع آوری فاضلاب انجام دهد.

روش های تدریس

ایفای نقش	بحث گروهی	پرسش و پاسخ	سخنرانی
پانل	PBL	نمایش عملی	کارگاه آموزشی
گروه کوچک	جورنال کلاب	گزارش صبحگاهی	گردش علمی
بیمار شبیه سازی شده	Case Based Discussion	Grand Round	Bedside teaching

سایر روش های تدریس:

مواد و وسایل آموزشی

نمودار / چارت	کاتالوگ / بروشور	تصویر / عکس	وایت بورد	پاورپوینت	جزوه	کتاب
بیمار واقعی	بیمار استاندارد شده	اشیاء واقعی	ماکت	نرم افزار	فیلم آموزشی	فایل صوتی

سایر مواد و وسایل آموزشی:

مکان برگزاری آموزش

جامعه	درمانگاه / بخش	عرصه	Skill Lab	Media Lab	وب (مجازی)	سایت اینترنت	سالن کنفرانس	کلاس

سایر مکان های آموزشی:

تجارب یادگیری (مرتبط با استاد)

•

تکالیف یادگیری (مرتبط با فراگیر)

- به تکالیف و پرسش های جلسه قبل به طور مکتوب پاسخ دهد.
- پرسش های حین درس را در قالب مشارکت فعال در بحث پاسخ دهد.
- تهیه نقشه و پروفیل طولی پروژه نهایی
- تهیه نقشه و پروفیل عرضی پروژه نهایی
- گزارش پروژه درسی را تا پایان نیمسال شخصاً انجام داده و به موقع تحویل دهد و بر آن مسلط باشد.

ضوابط آموزشی و سیاست های مدرس

انتظارات:

پیش خوانی دانشجو برای کلاس جدید و مطالعه و یادگیری درس کلاس قبلی
مشارکت فعال دانشجو در کلاس و حضور منظم
انجام به موقع تکالیف کلاسی و تحویل آن،
نگارش منظم گزارش عملیات صحرایی و تحویل به موقع آن
حفظ و حراست از تجهیزات و وسایل تحویلی جهت کار عملی و برگرداندن آن به محل نگهداری وسایل کار
حفظ نظم و انضباط و رعایت احترام سایر هم گروهی ها و شئون لازم در کار گروهی و عملی
رعایت موارد و نکات ایمنی در استفاده از تجهیزات و لوازم کار عملی
آموزش این درس در کلاس درس، فضای آزاد شامل عملیات صحرایی و داخل سالن نقشه کشی شامل عملیات سالنی و در سایت کامپیوتر انجام می شود. در مواردی برای توضیح و معرفی بیشتر از پاورپوینت استفاده می شود. قطعاً حضور در کلیه جلسات نظری و عملی الزامی بوده و در صورت غیبت غیرموجه ضمن کسر نمره سایر مطالب مرتبط نیز برای دانشجوی غایب دچار اشکال خواهد شد.
مجازها: ضبط صدا، دانلود فایل های آموزشی بارگذاری شده، مشارکت در درس و ایجاد بحث علمی، یادداشت برداری از درس
محدودیتها: عدم استفاده از کفش و لباس نامناسب جهت انجام عملیات صحرایی و کار عملی

توصیه های ایمنی (دروس عملی / آزمایشگاهی / بالینی / عرصه)

فهرست منابع درسی

- بهداشت محیط در بیمارستان تألیف مهربان صادقی - موجود در کتابخانه
- نقشه برداری مهندسی: مهندس محمود دیانت خواه
- نقشه برداری عمومی: مهندس محمد رضا عاصی
- محمود ذوالفقاری، (۱۳۶۶)، "نقشه برداری، شناخت کلی"، انتشارات دانشگاه امیر کبیر تهران چاپ شانزدهم
- شمس حسن، "نقشه برداری جدید (جلد ۱ و ۲)"، دانشکده فنی دانشگاه تهران

- نوبخت شمس، "نقشه برداری"، دانشگاه علم و صنعت تهران آخرین چاپ
- نقشه برداری عمومی: کتاب درسی رشته نقشه برداری شاخه آموزش فنی و حرفه ای
- مبانی نقشه برداری: کتاب درسی رشته نقشه برداری شاخه آموزش فنی و حرفه ای
- رسم فنی و نقشه کشی: کتاب درسی رشته نقشه کشی شاخه آموزش فنی و حرفه ای
- جزوه آموزش اتوکد ۲۰۲۲

روش ارزیابی

Long Case	OSCE	صحیح / غلط	جورکردنی	چند گزینه ای	کوتاه پاسخ	گسترده پاسخ
Short Case	DOPS	Mini CEX	Key Feature	360 ⁰	Portfolio	Log Book
مصاحبه	چک لیست	PUZZLE	CRP	SCT	PMP	Clinical Work Sampling

سایر: تکالیف عملی

بارم بندی نمره (از ۲۰ نمره: پایانترم ۱۰، میانترم ۴ نظری، کار عملی ۶)

حضور و مشارکت فعال: ۱ نمره اضافی	تکالیف کلاسی:	کار عملی: ۶
کوئیز:	امتحان میان ترم / دوره: ۴	امتحان پایان ترم / دوره: ۱۰
سایر موارد:		

جدول ترتیب و توالی عناوین برنامه نظری

شماره جلسه	عنوان جلسه	ملاحظات
۱	معرفی سرفصل درس و منابع و مراجع مورد استفاده در این درس بیان اهداف درس و منابع و کاربردهای درس، تعریف نقشه، طبقه بندی نقشه ها، شاخه های نقشه برداری	
۲	تعریف مقیاس و لزوم استفاده از آن، طبقه بندی نقشه ها از نظر مقیاس، علائم قراردادی	
۳	تعریف اندازه گیری طول: کلیاتی از روشهای مختلف اندازه گیری طول، اندازه گیری طول بصورت مترکشی مستقیم، خطاهای مساحی و کارهای مرتبط با آن، موانع در مساحی و نحوه رفع مشکل آنها	
۴	ترازیابی و روشهای آن، معرفی دستگاه تراز یاب و ساختمان آن	
۵	انواع تراز یابی (تدریجی، شعاعی و ترکیبی)	
۶	انواع زاویه (افقی، قائم، شیب)، واحدهای اندازه گیری زاویه، ابزارهای ساده اندازه گیری زاویه	
۷	ادامه روشهای زاویه یابی، بررسی اجزای زاویه یاب و انواع روشهای قرائت زاویه با تئودولیت	
۸	آزمون میانترم تعریف مقطع (پروفیل)، انواع مقطع (طولی و عرضی)، اصول تهیه مقطع، چگونگی ترسیم مقطع با استفاده از نقشه و آشنایی با دستگاههای جدید و مدرن نقشه برداری	

*توجه: تاریخ شروع و پایان، در زمان آغاز برنامه آموزشی، توسط مسؤول درس/ کارشناس آموزش، به اطلاع فراگیران رسانیده خواهد شد.

جدول ترتیب و توالی عناوین برنامه عملی

شماره جلسه	عنوان جلسه	ملاحظات
۹	آشنایی با وسایل ساده نقشه برداری و تهیه کروکی دستی از عوارض دانشگاه	
۱۰	ادامه آشنایی با وسایل نقشه برداری و برداشت ابعاد عوارض توسط متر و انتقال به کروکی	
۱۱	اتالونه کردن قدم و اندازه گیری فاصله با قدم	
۱۲	امتداد گذاری و اندازه گیری و بدست آوردن طول افقی در سطح شیبدار	
۱۳	ادامه امتدادگذاری و اندازه گیری فاصله با وجود مانع	
۱۴	پیدا کردن مختصات رئوس عوارض با استفاده از مساحی با روش خط هادی	
۱۵	آشنایی و کار با دستگاه تراز یاب و اندازه گیری فاصله به روش استادیومتری	
۱۶	ادامه معرفی و بررسی نحوه کار با تراز یاب و نصب و تراز آن و انجام تراز یابی ساده و شعاعی	
۱۷	ادامه کار با تراز یاب و انجام تراز یابی تدریجی در محوطه دانشگاه	
۱۸	انجام تراز یابی پروژه ای برای برداشت پروفیل طولی	
۱۹	انجام تراز یابی پروژه ای برای برداشت پروفیل عرضی	
۲۰	آشنایی و نحوه کار با دستگاه زاویه یاب (تئودولیت)	
۲۱	انجام عملیات قرائت طول و زاویه جهت تعیین مختصات رئوس پیمایش	
۲۲	تمرین روشهای اندازه گیری زاویه ی افقی (روش کوپل، روش دورافق، روش تکرار، روش تجدید، روشهای ترکیبی)	
۲۳	اندازه گیری و بدست آوردن طول افقی در سطح شیبدار و اختلاف ارتفاع به کمک تئودولیت	
۲۴	طراحی روی نقشه توپوگرافی و طریقه استخراج نیمرخ طولی و عرضی از نقشه	
۲۵	تکمیل پروژه نهایی پروفیل برداری	
۲۶	آزمون پایانترم	

*توجه: تاریخ شروع و پایان، در زمان آغاز برنامه آموزشی، توسط مسؤول درس/ کارشناس آموزش، به اطلاع فراگیران رسانیده خواهد شد.